

Aan de minister van Justitie
Dr. E.M.H. Hirsch Ballin
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

Correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

datum 12 augustus 2010
doorkiesnummer 070 - 361 9721
e-mail voorlichting@rechtspraak.nl
Aanvullend advies inzake wetsvoorstel wijziging van het
Wetboek van Strafrecht in verband met wijzigingen van de
regeling van de voorwaardelijke veroordeling en de regeling van
onderwerp de voorwaardelijke invrijheidstelling (32 319)

t 070-361 97 23
f 070-361 97 46
www.rechtspraak.nl

Geachte heer Hirsch Ballin,

Op 13 februari jl. heeft u bij de Tweede Kamer ingediend het wetsvoorstel “Wijziging van het Wetboek van Strafrecht in verband met wijzigingen van de regeling van de voorwaardelijke veroordeling en de regeling van de voorwaardelijke invrijheidstelling”, Kamerstukken 2009-2010, 32 319 (het “wetsvoorstel”). Over een eerdere versie van het wetsvoorstel heeft de Raad voor de rechtspraak (de “Raad”) bij brief van 9 juni 2009 (kenmerk UIT 044/ONTW SR) advies uitgebracht. In dit advies is onder meer geconstateerd dat als gevolg van het wetsvoorstel de werklast van de rechter-commissaris zal toenemen en is hiervan een inschatting gemaakt.

De Raad heeft moeten constateren dat aan het wetsvoorstel, zoals ingediend bij de Tweede Kamer, na het uitbrengen van voornoemd advies een aantal belangrijke bepalingen met betrekking tot minderjarigen zijn toegevoegd, welke afzonderlijk gevolgen voor de Rechtspraak met zich brengen. Zo is na het uitbrengen van het advies een aan het wetsvoorstel toegevoegd een nieuw artikel 77cca Sr, dat het voor de officier van justitie mogelijk maakt om minderjarigen die veroordeeld zijn tot een (gedeeltelijk) voorwaardelijke jeugddetentie, in geval van ernstig vermoeden van overtreding van een voorwaarde, aan te laten houden en onverwijld bij de rechter-commissaris een vordering tot voorlopige tenuitvoerlegging in te dienen. De rechter-commissaris dient binnen driemaal vierentwintig uur na de aanhouding te beslissen. Hangende de beslissing van de rechter-commissaris mag de jongere niet in vrijheid worden gesteld. Wijst de zittingsrechter nadien de vordering tot tenuitvoerlegging af, dan kan de veroordeelde bij de rechtbank een verzoek ex art. 89 Sv indienen. De regeling van artikel 77cca Sr zal onherroepelijk leiden tot een nog grotere werklastverzwaring voor de rechter-commissaris dan reeds in het eerdere advies was berekend. De Raad betreurt het dan ook dat door u niet is verzocht om over deze toevoeging aanvullend advies uit te brengen om zodoende de daarmee gepaard gaande (werklast-) gevolgen in kaart te brengen.

De Raad ziet zich daarom genoodzaakt om u middels deze brief over voornoemd wetsvoorstel aanvullend advies uit te brengen, waarbij de Raad zich beperkt tot een inschatting van de aanvullende werklastgevolgen van (deze bepaling van) het wetsvoorstel voor de rechter-commissaris. Deze gevolgen komen bovenop de in het eerdere advies met betrekking tot meerderjarigen ingeschatte gevolgen.

datum 12 augustus 2010
pagina 2 van 4

Gehoord de gerechten, adviseert de Raad als volgt.¹

Werklast

De onderhavige berekening is op gelijke wijze tot stand gekomen als de berekening in het eerdere advies van de geschatte werklast van de rechter-commissaris ten gevolge van de vorderingen voorlopige tenuitvoerlegging ten aanzien van meerderjarigen (waarvan de benodigde tijd is geschat op gemiddeld 45 minuten per zaak), met dien verstande dat de behandeling van een vordering met betrekking tot een minderjarige meer tijd van de rechter-commissaris vergt dan die van een vordering met betrekking tot een meerderjarige. Dit wordt hieronder nader toegelicht.

Behandeling vordering voorlopige tenuitvoerlegging door de rechter-commissaris

Per jaar worden door de rechtbanken ten aanzien van strafrechtelijk minderjarigen ongeveer **1.550** beslissingen op een vordering tot tenuitvoerlegging van een vrijheidsbenemende straf gegeven. Met de nieuwe regeling van artikel 77cca Sr valt te verwachten dat in een groot aantal van deze gevallen de aanhouding van de veroordeelde jeugdige zal worden bevolen en bij de rechter-commissaris de voorlopige tenuitvoerlegging zal worden gevorderd. Aangenomen wordt dat het openbaar ministerie in 80% van de gevallen waarin een voorwaarde bij een voorwaardelijke vrijheidsbenemende straf niet wordt nageleefd, de aanhouding en vervolgens de voorlopige tenuitvoerlegging zal vorderen. Dat leidt tot 1240 vorderingen per jaar. Met betrekking tot het aantal beslissingen op een vordering tot tenuitvoerlegging die jaarlijks door de gerechtshoven worden genomen, zijn op dit moment geen betrouwbare gegevens voorhanden. Voor deze zaken wordt aangesloten bij het gemiddelde hoger beroepspercentage en daarom een opslag gehanteerd van 10%. Totaal zijn aldus **1.360** vorderingen tot voorlopige tenuitvoerlegging bij jeugdigen te verwachten.

De benodigde tijd voor de behandeling van een vordering door de rechter-commissaris wordt geschat op gemiddeld $45 + 15 = 60$ minuten per zaak. Deze tijd is vooral benodigd voor het lezen van de vordering tot voorlopige tenuitvoerlegging, van de uitspraak waarvan de voorlopige tenuitvoerlegging wordt gevorderd, en van het proces-verbaal en/of het rapport waaraan de overtreding van de voorwaarde(n) is gerelateerd, het geven van uitleg aan de veroordeelde, het horen van de veroordeelde en zijn raadsman, het nemen van de beslissing en het vastleggen van die beslissing in een beschikking. Dit wordt veroorzaakt door de omstandigheid dat naast de minderjarige en de raadsman ook de Raad voor de Kinderbescherming, de jeugdreclassering en de ouders/verzorgers betrokkenen zullen zijn. Zo zullen de ouders/verzorgers moeten worden gehoord en zal de jeugdreclassering een (relatief uitgebreide) toelichting op de omstandigheden van de jeugdige en op het eigen advies moeten geven. Daarnaast geldt in het algemeen dat minderjarigen vaak meer uitleg nodig hebben dan meerderjarigen. Een en ander betekent een herberekening van de opslag voor de rechter-commissaris in deze zaken. Naar verwachting

¹ De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklast van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechteren zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

datum 12 augustus 2010
pagina 3 van 4

zullen dergelijke zaken voor minderjarigen ongeveer **15 minuten per zaak meer** in beslag nemen dan vorderingen met betrekking tot meerderjarigen. Aangezien voor deze laatste categorie in het eerdere advies als gezegd is berekend dat deze gemiddeld 45 minuten zullen kosten, wordt voor minderjarigen berekend dat deze **60 minuten** in beslag zullen nemen.

Schadevergoeding na afwijzing tenuitvoerlegging

In het geval de tenuitvoerlegging door de zittingsrechter wordt afgewezen kan de veroordeelde op de voet van art. 89 Sv om schadevergoeding verzoeken voor de vrijheidsbeneming door de voorlopige tenuitvoerlegging. Aangenomen wordt dat in 80% van de 1360 vorderingen, de vordering wordt toegewezen, maar dat dit in 10% van die gevallen achteraf onterecht bleek. Dat betekent dat in 109 zaken achteraf ten onrechte de voorlopige tenuitvoerlegging is bevolen. In die zaken zal in vrijwel alle gevallen een verzoek tot schadevergoeding worden ingediend.

Behandeling vordering tenuitvoerlegging door zittingsrechter

De nieuwe regeling kan daarnaast gevolgen hebben voor het aantal vorderingen tot tenuitvoerlegging dat bij de kinderrechter wordt ingediend. Dit aantal zal stijgen indien het openbaar ministerie in meer gevallen dan tot nu toe de tenuitvoerlegging gaat vorderen. Dit is echter zo ongewis dat dit mogelijke effect buiten beschouwing wordt gelaten.

Opleggen hoger aantal voorwaardelijke vrijheidsstraffen

Het Wetsvoorstel kan ertoe leiden dat de rechter meer dan tot nu toe voorwaardelijke vrijheidsstraffen zal opleggen. Dit zal dan weer tot meer vorderingen tot tenuitvoerlegging leiden. Deze effecten zijn niet in deze berekening meegenomen omdat ongewis is of en in welke mate dit effect op zal treden.

Financiële effecten

De meerkosten als gevolg van de werklastvermeerdering voor de rechter-commissaris (inclusief ondersteuning) laten zich berekenen op € 249.000,- per jaar². De meerkosten door het toenemen van het aantal verzoeken tot schadevergoeding (zaakscategorie 707) laten zich vanaf het invoeringsjaar berekenen op € 90.000,- per jaar voor extra werkbelasting in aantallen zaken en -€ 68.000,- als gevolg van een daling van de gemiddelde werklast³. Totaal bedragen de meerkosten aldus € 209.000,- per jaar. Als gezegd komen deze meerkosten dus bovenop de kosten zoals in het eerdere advies zijn geraamd.

² 0,96 fte rechter-commissaris (inclusief ondersteuning).

³ Deze daling wordt veroorzaakt doordat het hierbij binnen de zogenoemde assortimentsmix gaat om relatief lichte zaken. Als het aandeel relatief lichte zaken binnen de assortimentsmix toeneemt, neemt logischerwijs als gevolg daarvan de gemiddelde werklast van alle zaken in de assortimentsmix af.

datum 12 augustus 2010
pagina 4 van 4

Tabel 1.

Totale werklastconsequenties voorwaardelijke veroordeling en invrijheidstelling minderjarigen		
	<i>Invoeringsjaar</i>	<i>Jaar 1 e.v.</i>
Effect hogere aantallen	90.000	92.000
Effect wijziging gemiddelde zaakzwaarte	-68.000	-70.000
Effect behandeltime per zaak	0	0
Kosten RC	249.000	249.000
Totale effect wetsvoorstel - minderjarigen	271.000	271.000

Tenslotte

Indien na het uitbrengen van dit advies het wetsvoorstel op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd of indien uit nadere uitvoeringsregelgeving belangrijke werklastgevolgen voortvloeien, wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Met het oog op de informatievoorziening aan en de voorbereiding van de gerechten op de invoering van de onderhavige regeling verzoekt de Raad u hem te informeren over de indiening van het wetsvoorstel bij de Eerste Kamer en de plaatsing van de definitieve wettekst in het Staatsblad.

Hoogachtend,

mr. F.W.H. van den Emster
Voorzitter